

1899-07-04

SENDER

Emil Hannover

RECIPIENT

Johan Rohde

FACTS

Document type:

Letter

Language:

Dansk

Date explanation:

Datering i brev

Archive:

Den Hirschsprungske Samling

TRANSCRIPTION

4 Juli 1899

Kære Rohde

Tak for Brevet i Anledning af vor lille Piges Fødsel. Tak ogsaa for det 2det af de store Breve fra Sicilien, som jeg havde megen Glæde af og stort Udbytte. Jeg kunde naturligvis forlængst have kvitteret for dets Modtagelse; men jeg kunde ikke samle mig til et ordentligt Brev, og jeg vilde ikke nøjes med at takke for det med et Par Linjer. Naa, saa gik jo Tiden, – Langsomt nok forresten, for det var jo en Ventetid, der ovenikøbet blev længere end beregnet. Omsider indfandt dog den lille Tøs sig. Det var d. 19 Juni, og alt gik saa vel og let, at min Kone bagefter (hun havde heller ikke knyet, medens det stod paa) erklærede, at "det gjorde egentlig ikke ondt." I gaar var det 14 Dage siden. Hun er allerede oppe hele Dage, har været baade ude og køre og gaa og kan ikke mærke andet til det hele, end at hun har faaet Brystet fuldt af Mælk. Hun ammer selv Barnet, og dette trives foreløbig udmærket. Alligevel

[2]

vover jeg endnu ikke ret at glæde mig over det. Jeg er saa dødelig angst for at miste det. Men jeg haaber, Angsten noget vil fortage sig, naar Barnet er ude over den Alder, hvori vor lille Dreng døde.

Det er jo overhovedet det triste ved at blive ældre, at man ikke længere har nogen Glæde helt ubeskaaren. Hvor meget lifligere vilde det ikke lyde i mine Øren at høre vor lille Pige

skrige, hvis jeg ikke altid maatte tænke
paa min lille Dreng, der græd. I alle
glæder blander der sig saaledes bitre
Minder om tilsvarende Glæder, man
har haft, men mistet. Saaledes gaar
det i hvert Fald mig. Jeg har afvexlende
ejet meget og mistet meget, og de Tab,
jeg har lidt, forbitrer mig altid noget af Nydelsen
ved de Erstatninger, jeg har faaet. Derfor
kan jeg ikke være enig med Dem i, at
Skæbnen var mig saa særlig huld,[?]
da den i sin Tid ramte mig saa haardt.
De véd ikke, hvad det vil sige at
have det saaledes med fem Aar af
sit Liv, end og fem af de bedste, at
ingen tør tale med En derom, og at
man ikke heller selv tør tænke paa

[3]

dem, fordi alle Minder fra dem, selv de
smukkeste, er blevne forgiftede og forbitrede.
Jeg ved meget godt selv, jeg ved det vistnok
bedre, end andre maaske tror, at Opløs-
ningen af mit første Ægteskab paa en vis
maade har været til min Gavn. Jeg
vilde dog ikke kunne sige hvorledes, uden
at tale mere anerkendende om mig selv,
end det egentlig ligger for mig. Men jeg ved
ogsaa godt og bedre end nogen anden kan
vide, at jeg ikke er gaaet ud af hin
Katastrofe uden stort Tab af den gode Tro
til Livet, uden hvilken Livet synes mig
en uafbrudt Række af Vanskeligheder
at overvinde. –

Men lad os tale om noget andet. Jeg
skriver dette i Museet, og foran mig
ligger Deres Møbeltegninger. Hvilket
Arbejde De dog har nedlagt i dem! Jeg
synes om de fleste; jeg holder overordentlig
meget af enkelte; jeg finder i dem alle
en Stil, der ikke ligner andres, – det

skulde da være de gamle Etruskers. Er
det galt? Eller er det rigtigt, at det er den,
... for, jeg ikke kan se paa disse
Tegninger uden at mindes, at de er gjorte
i Italien? Jeg kan ikke med Bestemthed
paapege, at dette eller hint er etruskisk,

[4]

men alle Deres Møbler synes mig
at være af saadan god gammel Familje,
der minder mig om hint udmærkede
Folkeslag. Dog er der et Par, som jeg
ikke rigtig kan forsone mig med,
navnlig dem, hvis Grundform er denne:
[tegning af geometrisk figur] Det er ikke Grundformen selv, jeg
har noget imod, i hvert Fald ikke saa
længe Siderne er ligelinjede. Men det
er de lodrette Linjer, De indlægger i
den. Tag F.ex. Kommoden med de. to
rektangulære Døre. Allerede paa Tegningen
ser det bedragerisk ud, som om de
lodrette Linjer løb sammen opefter (en
Følge af, at de udgaar fra samme
Punkt som de fra hinanden løbende
Sidelinjer i Møblet[]). Endnu mere vil
det sikkert synes saaledes i det ud-
førte Møbel. Værre forekommer det
mig dog, at hele det Hjørne, jeg
her sgrafferer [tegning af geometrisk figur med skraveret område], ikke
indgaar
konstruktivt i det Hele, men blot er
Atrap. Langt bedre synes denne Grund-
form mig egnet til at have en
horizontal Inddeling med Skuffer,
der gaar helt ud til Sidelinjerne, altsaa
saaledes [tegning af skuffefront]

[5]

Men dette er jo kun en Bagatel
i Forhold til den store mængde
udmærkede Ting, Tegningerne indeholder.
Blot nu nogle af dem maatte blive

udførte; men om nogle Dage rejser
Krohn til Italien for flere Maaneder,
og jeg tvivler om, at han forinden
faar truffet noget Arrangement i
denne Retning. Noget forskrækket tror
jeg, han blev ved at se, hvormeget
De havde anvendt paa Tegningerne.
Om disse bliver udførte eller ej, skal
jeg imidlertid nok sørge for, at Mu-
seet beholder dem. Gør Krohn Vanske-
ligheder, køber jeg dem til Bibliotheket;
men i saa Fald maa De vente til
Nytår med Betalingen. Hvor meget
koster de? –

Tak for de opmuntrende Ord, De skrev
om mit Arbejde. Det er skredet ganske
godt frem; men nu vil jeg følge
Deres Raad og lægge det bort i nogle
Maaneder. Det var naturligvis
dumt, at jeg tillagde Christiansens
Gaben nogen Betydning; men jeg har
det oprigtig talt paa det sidste noget
smaat med mere intelligente Ex-
emplarer i min omgang. Jeg véd ikke,

[6]

hvor de.. er blevne af; men jeg
véd, jeg savner noget i saa Henseende.
Jeg tror, jeg faar med Aarene den
Svaghed, at jeg gjerne vil, at Folk
skal holde af mig. Men Folk synes
ikke at have en tilsvarende Svaghed
overfor mig.

Jeg glæder mig over at høre, at De
ska til Ribe. Ikke blot tror jeg,
at Ribe "ligger bedre" for Dem end
Italien, men dér har man Dem
dog ogsaa lidt nærmere. Det er heller
ikke til at udholde, at den eneste
ene, der gælder for flere, næsten altid
er borte. Men til Vinter bliver De

vel i København? Saa skal De
være god [ved] mig og komme ofte, meget
ofte og besøge mig.

Send mig snart det 3die af de store
Breve og lad der blive mindst et
4de. Lad mig vide, hvis De kommer
over København paa Vejen til Ribe.
Saa kommer jeg ind til Byen (vi
flytter om nogle Dage til Bagsværd)

[7]

for at være en Aften sammen med Dem.

Vi skal sidde paa et smukt Sted og
spise god Mad og drikke sund Vin
og kun græde lidt over vore egne Folk,
men le meget af de norske og tyske.
Aubert til Nabo! Og De er ikke flygtet!
(lad nu ikke Brevet ligge aabent paa
Deres Bord). Jo vist er han rar,
men han er jo en Smule splittergal
og dertil saadan rædsom Snob efter de
rædsomme Kunsthistorikere, De
omtaler. Jeg kender dem personlig ikke;
men jeg læser jo det meste af det, de
skriver og ved, hvad det er for smaa
og usle Pedanter, naar de da ikke er
bare Vigtigpetere.

Lev vel. Kom, kom snart. Paa
Gensyn da under gode Forhold for os
begge. Hjærtelige Hilsener fra min
Kone og
Deres hengivne Ven
Emil Hannover.

4 juli 1899

Kære Robert

Tak for Brevet i Anledning af
vo lille Piges Fødsel. Tak ogsaa
for det 2de af de store Breve fra
Sicilien, som jeg haardt megen glad
af og stort Velbytte. Jeg kunde naturligvis
forlangt have kvitteret for det med
Tegelse; men jeg kunde ikke samle mig
til et ordentligt Brev, og jeg vilde ikke
nøjes med at takke for det med et Par
Linjer. Naa, saa gik jo Tiden, — lang-
samt nok forresten, for det var jo en
Vantetid, der uventet blev længere
end beregnet. Omridet indfaar du
den lille Tøs sig. Det var d. 19 juni,
galt gik saa vel og let, at min
Kone begynte (hvis haardt heller ikke
knygt, medens det stod paa) erklærede,
at det gjordt egentlig ikke ondt. I
jaar var det 14 Dage siden. Hun er
allerede oppe hele Dage, har været
baade ind at køre og gøre og kan ikke
mærke andet til det hele, end at hun
har faaet Børstet færd af mælk.
Hun anner selv Barmet, og dette
trives foreløbig indmærket. Alligevel

noen i mig endnu ikke ret at glæde mig
over det. I er saa dødelig angst for at
miste det. Men i haaber, Angsten
møget vil fortage sig, naar Barnet er
ind over den Alder, hvori vor lille
Drenge står.

Det er jo overhovedet det triste vel
at blive ældre, at man ikke længere
har nogen Glæde helt ubestaaende.
Hvor meget lifligere vilde det ikke lyde
i mine Øren at høre vor lille Tige
sige, hvis i ikke altid maatte tænke
paa min lille Drenge, der gik i alle
glæder blandede der sig saaledes bitre
minster om tilsvarende Glæder, man
har haft, men mistet. Saaledes gaar
det i hvert Fald mig. I har afprent
gjort meget og mistet meget, og de Tab,
i har lidt, forbitrer mig altid ^{meget} ~~meget~~
vel de Erstatninger, i har faaet. Derfor
kan i ikke være enig med Dem i, at
Skaberen var mig saa særlig kuld,
da den i sin Tid ramte mig saa haardt.
De vil ikke, hvad det vil sige at
have det saaledes med fem Aar af
sit Liv, endog fem af de bedste, at
ingen tør tale med den Derom, og at
man ikke heller selv tør tænke paa

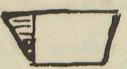
Dem, fordi alle Minde fra Dem, selv de
smukkeste, er bleven forgiftede og forbitrede.
Jeg ved meget godt selv, jeg ved det vistnok
bedre, end andre maaske tror, at Opløs-
ningen af mit første Ægteskab paa en vis
Maad har været til min Gavn. Jeg
vild dog ikke kunne sige hvorledes, uden
at tale mere anerkendende om mig selv,
end det egentlig ligger for mig. Men jeg ved
opaa godt og bedre end nogen anden kan
vide, at jeg ikke er gaaet ud af min
Katastrofe uden stort Tab af den gode Tro
til Livet, uden hvilken Livet synes mig
en afbrudt Række af Vanskeligheder
at overvinde. —

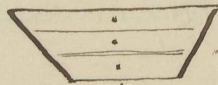
Men lad os tale om noget andet. Jeg
skriver dette i Museset, og foran mig
ligger Deres Møbeltegninger. Hvorlket
Arbejde De dog har udført i Dem! Jeg
synes om de fleste; jeg holder overordentlig
meget af enkelte; jeg finder i Dem alle
en Stil, der ikke ligner andres, — det
skulde da være de gamle Strømkers. Er
det galt? Eller er det rigtigt, at det ^{er} Deres
egne for, jeg ikke kan se paa disse
Tegninger uden at minde, at De er gaaet
i Italien? Jeg kan ikke med Bestemthed
paapege, at dette eller hint er etruskisk,

20.

men alle Dens Möbler synes mig
at være af saadan god gammel Fæmte,
der minder mig om hint udmærket
Folkeslag. Dog er der et Par, som jeg
ikke rigtig kan forstaae mig paa,
næmlig den, hvis Grundform er denne:

Det er ikke Grundformen selv, jeg
har noget imod, i hvert Fald ikke saa
lange Sideside er ligelængdet. Men det
er de lodrette Linjer, de indslægger i
den. Tag f. Ex. Kammaten med de to
rektangulære Døre. Allerede paa Tegningen
ser det betragtede ud, som om de
lodrette Linjer løb sammen oppefter (en
Følge af, at de indgaar fra samme
Punkt som de for hinanden løbende
Sidelinjer i møblen. Endnu mere vil
det sikkert synes saaledes i det ud-
førte møbel. Være forekommer det
mig dog, at hele det Hjørne, jeg
her syns paa , ikke indgaar
konstruktivt i det Hjørne, men blot er
Aftag. Længt bedre synes denne Grund-
form mig end til at have en
horizontal Inddeling med Skuffer,
der gaar helt ud til Sidelinjierne, altsaa
saaledes

Men dette er jo kun en Bagatel
i forhold til den store Mængde
i bemærket Ting, Tegningerne indeholder.
Blev nu nogle af den maatte blive
i forført; men om nogle Dage rejser
Krohn til Italien for flere Maaneder,
og jeg tvivler om, at han forinden
faar truffet noget Arrangement i
denne Retning. Noget forskrækket tror
jeg, han blev ved at se, hvormeget
de havde anvendt paa Tegningerne.

Om disse bliver i forført eller ej, skal
jeg imidlertid nok sørge for, at Min.
sekt beholder dem. Gaa Krohn Vanske-
ligheder, køber jeg dem til Biblioteket,
men i saa fald maa de vente til
Nystaar med Betalinger. Hvormeget
koster de? —

Tak for de opmuntrende Ord. De skrev
om mit Arbejde. Det er skrevet ganske
galt frem; men nu vil jeg følge
Deres Raad og lægge det bort i nogle
Maaneder. Det var naturligvis
dumt, at jeg tillagde Christiansens
Gaben nogen Betegnelse; men jeg har
det oprigtig talt paa det sidste noget
smaat med mere intelligente Ex-
emplarer i min Organy. I vil ikke,

hva det er blevet af i men i
vet, i samer noget i saa Henseend.
i tror, i faar med Aarsen den
Svaghet, at i gerne vil, at Folk
skal holde af mig. Men Folk synes
ikke at have en tilsvarende Svaghet
overfor mig.

i glæder mig over at høre, at de
skal til Ribe. Ikke blot tror i,
at Ribe ligger bedre for Dem end
Italien, men der har man Dem
dog ogsaa lidt nærmere. Det er heller
ikke til at iulhold, at den eneste
ene, der jælder for flere, næsten altid
er borte. Men til Vinter bliver de
vel i København? Saa skal de
være god mig og komme ofte, mest
ofte og besøge mig.

Send mig snart det 3de af de store
Brev og lad de blive mindst et
4de. Lad mig vide, hvis de kommer
over København paa Vej til Ribe.
Saa kommer i iul til Byen (vi
flytter om nogle Dage til Bagsvaert)

for at være en Aften sammen med Dem.
Vi skal sidde paa et smukt Sted og
spise god mad og drikke rødt Vin
og kun glæde lidt over vore egne Folke,
men de meget af de norske og tyske.
Afbent til Nabo! Og De er ikke flygtet!

9. (Lad mig ikke Brevet ligge aabent paa
Deres Bord). Jo vist er han ravn,
men han er jo en smule splittet og
dertil saadan rostram Snob efter de
rostramme Kunsthistorikere, de
antaler. Jeg kendte Dem personlig ikke;
men jeg læser jo det meste af det, de
skræmmer og vel, hvad det er for smaa
og usle Petanter, naar de da ikke er
bare Vigtigheder.

Lev vel. Kom, kom snart. Paa
gensyn da under god Forhold for os
begge. Hjærtelig Hilsen fra min
Kone og

Deres hengivne Ven

Emil Mannover.